

MAJA ŽUVELA-ALOISE

u sve toplijem Beču¹

Uwe Mauch, Beč

uwe@uwemauch.at

Ponekad klimatska znanstvenica ostavlja svoje numeričke modele na računalu kako bi se u prostranom vrtu Središnjeg instituta za meteorologiju i geodinamiku (Zentralanstalt für Meteorologie und Geodynamik) u Beču aktivno bavila zaštitom klime. Maja Žuvela-Aloise vodi mali stručni odjel u ovoj povijesno značajnoj znanstvenoj instituciji, koji se između ostalog bavi modelima za „klimatski osjetljivo urbano planiranje“.

Put je vodi preko livade do ruba zelene površine na Hohe Warte, gdje se nalazi njezin pčelinjak². „Pčele sam dobila na poklon nakon obrazovanja u bečkoj pčelarskoj školi“, kaže Maja Žuvela-Aloise. Košnicu joj je povjerila privatna inicijativa „Hektar Nektar“ koja se aktivno zalaže za zaštitu i spriječavanje izumiranja pčela.

Klimatske promjene. Ona promatra i opisuje promjene klime iz perspektive znanosti. Već deset godina ova meteorologinja i klimatologinja izračunava vlastite klimatske modele za gradove i, između ostalog, istražuje utjecaj klimatskih promjena na Beč.

Nalazi ove doktorice znanosti su nedvojbeni: „Beč postaje sve topliji.“ Stoga je hitno potrebno, u suradnji s drugim institucijama i tehničkim disciplinama, razviti, testirati te zatim na širem području primijeniti nove „strategije prilagodbe klimatskim promjenama“.

Maja Žuvela-Aloise i njezin tim analiziraju

Ponekad klimatska znanstvenica ostavlja svoje numeričke modele na računalu kako bi se u vrtu Središnjeg instituta za meteorologiju i geodinamiku u Beču aktivno bavila zaštitom klime. Put je vodi preko livade gdje se nalazi njezin pčelinjak.

mjerne podatke Zavoda i drugih institucija te zauzvrat daju na raspolaganje svoje izračune modela velikoj skupini stručnjaka.

Oni su dio veće cjeline: planeri krajolika istražuju koje su biljke pogodne za hlađenje grada. Prijedlozi za nove inovativne materijale dolaze iz građevinske industrije i od arhitekata. Energetska industrija, pak, želi znati u kojoj mjeri učinkovitost hlađenja može promijeniti potražnju za energijom. Liječnici dijagnosticiraju kako vrućina utječe na zdravlje stanovništva grada.

Mikroklima. Nomen est omen? Na pitanje o imenu, Maja Žuvela-Aloise odgovara s laganim osmijehom. Da, ispričala je, i ona je kao dijete gledala „Pčelicu Maju“ na televiziji. No njezino ime nema veze s njezinom košnicom, više sa sociotopom u kojem je odrasla: „U Veloj Luci, našem malom lučkom mjestu na dalmatinskom otoku Korčuli, Maja je umiljati oblik imena Marija.“

1 Tekst je na njemačkom izvorniku objavljen u bečkom listu „Augustin“, br. 470 (15.12.2020.), a prevela ga je Maja Žuvela-Aloise.

2 U međuvremenu se Maja Žuvela-Aloise uz one u Institutu brine i o vlastitim košnicama.

Foto: Mario Lang

Na njezin znanstveni put utjecala je mikroklima rodne Vele Luke, otoka i specifičnosti Jadranskog mora, ali i obiteljsko okruženje. Nakon studija fizike i geofizike u Zagrebu, preselila se na Sveučilište u Kielu. Od 2010. radi u Beču.

Kao dijete, kaže znanstvenica, na nju je utjecala mikroklima otoka i specifičnosti Jadranskog mora. Pozitivna klima za istraživanje nalazila se i u njezinom privatnom okruženju: „Moja majka i moja starija sestra su stomatolozi, a otac je kemičar koji logično razmišlja. Posebno me ohrabrio vrlo predan učitelj fizike u osnovnoj školi u Veloj Luci.“

Nakon studija fizike i geofizike u Zagrebu (smjer oceanografije), preselila se na Sveučilište u Kielu na tri godine. Tamo je pronašla idealne uvjete za rad, a također je upoznala svog supruga. „Jedino mi je nemediterranska klima na Sjevernom moru dugoročno bila previše hladna.“

Nakon trogodišnjeg boravka u Koruškoj, rođenja kćeri i zanimljivog posla u informatičkoj tvrtki u Gumpoldskirchenu, koja izrađuje meteorološke modele za kvalitetu zraka i vode, započela je u

siječnju 2010. s radom na Središnjem Institutu na Hohe Warte, koji je dobro poznat i daleko izvan Beča.

Zaštita klime. Voditeljica odjela voli raditi u timu, poput njezinih pčela u košnici. Za to ima dobre razloge: „Nitko ne može sam zaštititi klimu, potrebno je mnogo vrijednih pčela koje jedne drugima pomažu.“

Napore grada Beča ocjenjuje natprosječno, posebno u usporedbi s drugim velikim gradovima: „U Beču postoji veliko zanimanje za klimatske promjene, a u međuvremenu i puno saznanja. Jedino što se tiče konkretne provedbe, to je još uvijek teško. Ponekad imam osjećaj da se svejedno ne napreduje dovoljno.“

Klimatologinja zna da samo rad u struci nije dostatan. Također treba ojačati svijest građana: „Sadnja nekoliko lijepih stabala u središtu grada, premda s dobrim namjerama, zapravo ne pomaže ako se istodobno zelene površine na periferiji betoniraju u građevinsko zemljište, često samo zbog pogodnosti.“

Zaštita klime također je važna i u privatnom životu, dodaje Maja Žuvela-Aloise. Stoga svojim susjedima između ostalog objašnjava: „Molim vas, nemojte sjeći stara stabla. Ona više doprinose hlađenju prostora i zaštiti klime nego novi klimatizacijski uređaji.“